

Conform datelor cel mai mare nivel al sărăciei se înregistrează în orașele mici – 53,2 %, un nivel mai mic în localitățile rurale 45,1% și cel mai mic nivel al sărăciei se înregistrează în orașele mari 16,5%.

Profilul și principalele cauze ale sărăciei

Profilul structurat și compoziția sărăciei în Republica Moldova corespunde în multe privințe profilului sărăciei din alte țări cu economie în tranziție. Acesta este condiționat într-o măsură considerabilă de factorii economici și parțial demografici, principalii dintre care sînt productivitatea scăzută a muncii în sectorul agrar, dezvoltarea insuficientă a economiilor regionale, numărul crescînd al persoanelor întreținute din contul populației active din cauza șomajului în masă și a îmbătrîniri populației, pensiile și alocațiile mici, diferențierea considerabilă a salariilor în diferite sectoare ale economiei. Sărăcia este răspîndită neuniform printre locuitorii orașelor mari și mici și cei ai localităților rurale. Conform datelor cel mai mare nivel al sărăciei se înregistrează în orașele mici – 53,2 %, un nivel mai mic în localitățile rurale 45,1% și cel mai mic nivel al sărăciei se înregistrează în orașele mari 16,5%. Această diferențiere teritorială a sărăciei este condiționată în principal de starea economiei în localitățile mari și mici și localitățile rurale. În perioada crizei economice cel mai mult au avut de suferit economia orașelor mici. Majoritatea dintre ele erau mono structurale și depindeau de activitatea unui număr mic de întreprinderi care se aflau pe teritoriul lor. Lichidarea și reducerea substanțială a volumului de producție a acestor întreprinderi a provocat șomajul în masă. Dezvoltarea insuficientă a sferei serviciilor și a infrastructurii împiedicau și continuă să împiedice atragerea investițiilor și reabilitarea economică a multor orașe mici, ceea ce determină nivelul înalt al sărăciei. Extinderea sărăciei în localitățile rurale este determinată de declinul comerțului în prețuri relative la produsele agricole și neagricole, creat ca urmare a liberalizării prețurilor, de productivitatea relativ scăzută a muncii și de veniturile mici ale angajaților. Economiiile orașelor mari și-au păstrat și chiar intensificat avantajele lor relative determinate de structura mai diversificată a producției de dezvoltarea infrastructurii și a sferei serviciilor. Locuitorii orașelor mari dispun de posibilități mai largi

de angajare în cîmpul muncii, de recalificare, inițierea unei afaceri private, de aceea riscurile și incidența sărăciei sînt aici mai reduse decît în orașele mici sau în localitățile rurale. Dintre grupele de vîrstă ale populației, cele mai sărace sînt copiii și persoanele în vîrstă. Nivelul sărăciei printre copii a constituit în anul 2002 45,2%. Totodată în toate grupele de vîrstă ale copiilor, pînă la cinci ani, între 5 – 9 ani, 10 – 14 ani și 15-18 ani, incidența sărăciei este mai înaltă decît în medie pe locuitorii țării. Cu cît în familie sînt mai mulți copii, cu atît este mai mare riscul de a nimeri în categoria celor săraci. Sărăcia este răspîndită în special în rîndul copiilor din localitățile rurale 50% și este determinată de numărul mare de membri ai familiei și de veniturile relativ mici ale gospodăriilor casnice rurale. Nivelul scăzut

al pensiilor, îndemnizațiile sociale și al compesațiilor provoacă extinderea substanțială a sărăciei 59,1% în rîndul gospodăriilor casnice a căror principală sursă de venit sînt transferurile sociale. În stare de sărăcie se află mai mult de jumătate dintre șomeri 54,5% și o parte considerabilă dintre angajații sezonieri 46,5%. Pierderea locului de muncă este legată de riscul foarte înalt de a nimeri în categoria celor săraci. Bunăstarea se află într-o mare dependență de gradul de educație. Nivelul sărăciei în rîndul gospodăriilor casnice al căror cap de familie este o persoană cu studii medii incomplete constituie 49,4 % iar pentru cei fără studii 59,2%. Categoriile menționate de gospodării reprezintă 36,1% din gospodăriile casnice și doar 13,3% din gospodăriile casnice al cărui cap de familie are studii superioare sînt sărace. De aceea dezvoltarea sistemului de învățămînt și creșterea nivelului de instruire a populației vor diminua riscurile și incidența sărăciei.

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.5-12, din 14 ianuarie 2005)

Împreună pentru copii

This project is funded by the European Union

Buletin informativ editat de Consorțiul EveryChild în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Puncte de vedere

Nicolae BABENCO,
șef secție administrația publică,
raionul Ungheni

Să fie echitate!

Trăim într-o lume care a uitat de etică și de echitate. Trăim într-o lume care devine din ce în ce mai egoistă, din ce în ce mai lipsită de sentiment. Oare moldovenii au uitat de dragostea pentru copii lor? Cine este oare cu adevărat în dificultate? Un lucrător social sau un migrant moldovean peste hotare? Cît este oare salariul unui lucrător social? De la 700 pînă la o mie de lei. O familie alcătuită din doi funcționari publici nu pot avea în casă mai mult de maximum 2000 de lei într-o lună Cine credeți că este mai defavorizat? Copilul acestei familii sau un copil de la o instituție rezidențială pentru care statul cheltuiește mai bine de o mie de lei? Bineînțeles că este mult mai defavorizat acel copil care se află în casa de copii, pentru binecunoscutul motiv – casa de copii nu este acasă! De fapt în dificultate se află statul, banii săi sînt cheltuiți de aceste instituții rezidențiale care sînt mari, reci și nu oferă dragoste. Sînt cheltuiți pușinii bani pe care îi alocă autoritățile pentru un sistem atît de vechi încît scriștie din toate încheieturile. Încercați să propuneți unei familii această mie de lei pentru îngrijirea unui copil, oricîm va fi gata să întrețină un copil pentru acești bani. Dragostea moldovenii o oferă gratis! În schimb în urma creșterii unui copil orfan într-o familie el va putea vedea ceea ce nu a văzut niciodată – relațiile umane dintr-o familie, dintre mamă, tată, soră și frate. Așa ceva nu poate oferi niciodată o casă de copii. De fapt astăzi în aceste case de copii populația țării noastre vede doar un mijloc de a scăpa de responsabilitatea de a-și crește copiii. Odată copilul plasat la internat în grija statului, părinții pleacă mai ușor în străinătate. Unii dintre părinții care vor să plece la muncă peste hotare chiar vin și roagă administrația internatelor să le primească copiii. Cred că statul ar trebui să facă ceva pentru ca această stare de lucruri să înceteze. Nu este deloc echitabil ca din bugetul statului și așa chinuit, să se plătească pentru ca niște părinți ireponsabili să plece la bani lungi peste hotare. Nu este deloc echitabil ca în timp ce există copii cu adevărat lipsiți de posibilitatea de a avea pe masă o bucătică de pîine și un acoperiș deasupra capului, statul să ofere adăpost și hrană unor copii care poartă în buzunare telefoane mobile, dar care spun că sînt în situații dificile și sînt lăsați în grija statului.

Daniela MĂMĂLIGĂ

De la declarații la fapte: BANUL URMEAZĂ COPILUL

Va crede oare Europa “lacrimilor” sistemului actual de îngrijire a copilului?

Planul de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană este apreciat de specialiștii în domeniu drept un succes diplomatic al politicii europene promovată cu insistență în ultimul timp de către președintele țării Vladimir Voronin atît în plan intern, cît și în plan extern. Societatea civilă, în special organizațiile neguvernamentale ce activează în domeniul protecției sociale a copilului și familiei salută eforturile diplomației moldovenești și dorește să se implice activ în elaborarea și implementarea unor standarde europene de protecție socială din țara noastră. O dovadă incontestabilă a acestui fapt servesc acțiunile desfășurate în cadrul proiectului “Consolidarea capacității în reforma politicii sociale”, conceput anume pentru a susține autoritățile locale și centrale în reorganizarea sistemului de îngrijire a copilului, în așa fel încît banii publici să urmeze copilul, prin susținerea familiei în situația de risc, pentru a preveni abandonul copilului. Totodată, este imperios necesar să fie creat un sistem de îngrijire a copilului la nivel comunitar, astfel încît plasarea copilului în internat să

fie ca o ultimă soluție, autoritățile locale avînd toate pîrghiile necesare pentru a decide soarta copilului în conformitate cu interesele fundamentale ale acestuia. E de remarcă că autoritățile locale doresc să se implice activ în abordarea acestor probleme, însă din cauza că nu este adoptat cadrul legal corespunzător, din cauza că nu dispun de pîrghii financiare, soarta unor copii în dificultate este decisă doar în internat, ca unică sistemă de îngrijire care există în Moldova.

Administrația raioanelor Orhei, Cahul și Ungheni, vor demonstra în practică, cum poate fi organizat mai bine sistemul de îngrijire al copilului, aceste raioane fiind selectate drept zone pilot. Dorința de a face schimbarea în interesul copilului prevalează în fața mentalității vechi. Procesul schimbărilor de mentalitate și atitudine a demarat. Trebuie să ne consolidăm experiența, inteligența, să ne dezvoltăm bunătața omenească, pentru a crea o lume mai bună pentru fiecare copil.

Împreună
pentru copii

Buletin informativ
editat de Consorțiul EveryChild
în colaborare cu Ministerul Muncii
și Protecției Sociale cu suportul financiar al UE

Redactor-șef: Victor NICHITUȘ
Machetare computerizată: Ecaterina RUSU
www.everychild.md
E-mail: office@everychild.md

Strategia de dezvoltarea a sistemului de îngrijire socială a copilului

Cadru pentru schimbare la nivel de raion

În cadrul proiectului “Consolidarea capacităților în reforma politicii sociale din Moldova”, s-a elaborat strategia de dezvoltare a sistemului de îngrijire socială a copilului, strategie care a fost discutată și aprobată inițial de către experții grupurilor de lucru și de reprezentanții ministerelor care au în subordinea lor instituții rezidențiale.

Scopul strategiei este dezvoltarea sistemului de îngrijire socială a copilului în conformitate cu prevederile Convenției națiunilor Unite cu Privire la Drepturile Copilului. Obiectivele strategiei sînt dezvoltarea serviciilor comunitare de tip familiei pentru toți copii și familiile în dificultate și reorganizarea sistemului

de îngrijire rezidențială prin racordarea acestuia la standardele minime de calitate. Trebuie să menționăm că această strategie corespunde Strategiei naționale privind protecția copilului și familiei numărul 727 din luna iunie a anului 2003 și Strategiei de creștere economică și de reducere a sărăciei numărul

398 - XV din luna decembrie a anului 2004. Strategia de dezvoltare a sistemului de îngrijire socială a copilului, detalează prevederile acordurilor semnate de Guvernul Republicii Moldova cu Uniunea Europeană precum și ale acordurilor semnate de Ministerul Muncii și Prptecției Sociale cu Proiectul TACIS “Consolidarea capacităților în reforma politicii sociale”.

Problemele economice actuale crează un context dificil pentru realizarea schimbărilor în sistemul de protecție socială a copilului și familiei. Implementarea schimbărilor în sistemul de servicii de îngrijire a

copilului în dificultate va avea însă un efect pozitiv asupra dezvoltării și bunăstării copilului. Schimbările propuse și aprobate prevede eficientizarea utilizării resurselor financiare limitate. Introducerea unor proceduri financiare mai transparente precum și a sistemului de monitorizare și evaluare va consolida încrederea comunității internaționale referitor la țara noastră și va stimula investițiile în Republica Moldova, lucru de care vor beneficia toți cetățenii țării. Strategia va fi testată și pilotată în trei raioane – Orhei, Ungheni și Cahul urmînd ca ea să fie perfecționată și propusă spre replicare la nivel național.

Jurnalista Ina Jeltova a publicat la 17 ianuarie pe site-ul Moldova Azi un material de investigație despre soarta a doi copii trecuți prin internat. Ne-am gândit să-l punem și la dispoziția dumneavoastră. (n.r.)

Ruga din casa de copii

(Continuare din nr.1-2, 2005)

Am înțeles clar un lucru. Nu există în țara noastră o structură multidisciplinară, ca să nu vorbim de persoane concrete, care ar fi în stare să ne ofere un tablou, cît de vag, a ceea ce prezintă la ora actuală casele de copii și internatele din Moldova. De ce? Pentru că unele instituții se subordonează Ministerului Educației, altele – Ministerului Muncii, pentru unele răspunde direcția municipală, unele sînt finanțate de la bugetele locale, altele – bugetul de stat, altele – și de acolo și de dincoace, în cutare sau cutare proporție. Adică fiecare cu gospodăria lui. Pe fundalul unor date sistematizate privind aspectele de bază, asemenea elemente ale vieții orfelinatelor, cum ar fi numărul și componența personalului, numărul camerelor, prezența sau lipsa sălii de sport, meniul, disciplina, relațiile dintre educatori și copii, și multe altele, rămîn probleme interne ale fiecărei instituții, adică departe de ochii lumii, mai ales că nici una din instanțele superioare nu are nici un amestec. Firește se mai controlează cîte ceva, pe undeva. Dar ce pot oare înțelege inspectorii în cele cîteva zile sau ore petrecute într-un internat? Mai ales atunci cînd inspecțiile sînt anunțate, pe mesele copiilor apar imediat șolduri de pasăre iar în vocile personalului – intonații duioase?

Faptul că unul din funcționarii ministeriali s-a arătat interesat de care internat concret sînt interesată, vorbește despre două lucruri. Primul, că centrul nu cunoaște situația din teritoriu, al doilea, că există internate și internate. Iar diferența din cîte mi-am dat seama, nu ține în nici un caz de nivelul de finanțare, de amplasare geografică, de cantitatea ajutoarelor umanitare sau de componența numerică a personalului. Diferența ține numai și numai de calitatea cadrelor didactice al unei sau altei instituții sociale. Am

putea să reducem aria căutărilor pînă la persoana directorului. Poate este o abordare simplistă, dar sînt convinsă că viața din internate depinde, cincizeci la sută de atitudinea directorului față de copii. La un director care fură, vor fura toți. La unul indiferent, indiferent va fi tot colectivul didactic.

Școala internat nr. 5

Pantelei Kolesnicenco se află în fruntea Școlii internat specializate nr.5 din Chișinău din momentul deschiderii acesteia. Adică de terizeci și trei de ani. Copii de aici sînt cu necesități speciale, copii cu deficiențe mintale. Kolesnicenco susține că acești copii sînt mai nenorociți decît orfanii, pentru că sînt lipsiți de ceea ce este mai elementar, de intelect. Pentru acești copii, Kolesnicenco scrie împreună cu profesorii săi programe de studii, lansează inițiative în cadrul conferințelor și seminariilor, își trimite cadrele didactice la cursuri de perfecționare. Să te miști, să nu stai pe loc, să încerci să faci ceva – iată modul de viață al directorului școlii internat nr.5, și respectiv a subalternilor săi.

Toți copii de aici se salută binevoitor. Uneori mai încurcă dimineța cu ziua. Nu contează, spune directorul, important e că se salută. Nu se tem de el, îl apucă de mîini, îl netezesc, îi zîmbesc. Așa ceva e imposibil de înscenat. Nu cunoaște ce înseamnă fluctuație de cadre. Am avut un caz cînd un profesor îi saluta pe copii fără a intra în cameră, îi saluta din coridor. Cu toate că după tradiție, la ora șapte, odată cu deșteptarea – se poate și mai devreme, dar nu mai tîrziu – educatorul este obligat să fie printre copii, să-i întreb de sănătate, să le dorească o zi bună, ne spune Kolesnicenco. “De ce

nu intrii la ei, de ce stai în coridor?” I-am întrebat. “Acolo pute”. ”Pute?Atunci ar trebui să își pută și banii pe care îi primești pentru ei”. Și-a cerut scuze, și mai mult nu s-a repetat. După părerea mea dacă nu iubești copii, nu ai ce căuta în internat, ți-ai luat valiza și drum bun!”

Curtea Școlii internat este măturată, geamurile vopsite, perdelele scrobite. Reparație capitală nu s-a făcut niciodată. Nici mobila nu am schimbat-o încă niciodată, ne spune mîndru directorul . Și pe bună dreptate, cu mîinile lor și ale copiilor care sînt deprinși cu munca în adevăratul sens al cuvîntului, paturile, scaunele, dulapurile au fost păstrate în starea lor aproape inițială. Ne putem imagina ce se face în alte instituții care de asemenea nu au bani să cumpere mobilă nouă, dar în care educației prin muncă i se acordă cu mult mai puțină atenție.

(Va urma)

Ina JELTOVA

Vocea poporului

Micșorarea numărului de copii aflați în instituțiile rezidențiale din Republica Moldova reprezintă o recomandare adresată țării noastre de către organismele internaționale care activează în domeniul protecției sociale a copilului și familiei în dificultate. Pentru a vedea care este punctul de vedere al cetățenilor referitor la această problemă am realizat un sondaj de opinie pe strazile municipiului Chișinău.

Gheorghe, 45 de ani *Sînt desigur mulți dintre părinți care din diferite motive își lasă copii în grija statului. O parte dintre acești părinți după reîntoarcerea din străinătate, pentru că cei mai mulți nu au cu cine să își lase copii atunci cînd pleacă în doi la muncă peste hotare, își tau înapoi copilul din internate. Sînt însă și mulți dintre acei părinți ce consideră că statul poate avea mai bine grijă de copil decît el ca părinte. Acest lucru se întîmplă de obicei cînd timpul petrecut departe de copil este mai lung. Ochii care nu se văd se uită. Cred că ar fi indicat ca statul, în situația în care copilul plasat la internat are părinți vii, să încerce să își acopere cumva cheltuielile pe care le face cu acest*

tip de copil. Copil despre care nu se poate spune că este în dificultate, nu-i așa?

Tatiana, 21 de ani

Numărul mare de copii aflați în grija statului se datorează în primul rînd numărului mare de cetățeni moldoveni care sînt plecați la lucru peste hotare. Am auzit că în unele sate din Moldova copii cresc fără mame, doar cu tata. E un lucru extraordinar de greu să crești doar cu mama sau doar cu tata. Sînt absolut de acord că numărul copiilor din casele de copii trebuie să scadă. În așa fel copii ar putea să se întoarcă în familie. Oare ce este mai plăcut decît să simți dragostea de mamă cum se coboară asupra ta?

Paraschiva, 48 de ani

Eu nu cred că toți acești copii care se află în internate sînt orfani. Eu cunosc pe cineva care și-a dat copilul la internat pentru ca familia să poată pleca în Portugalia. Abia după ce copilul a fost lăsat în grija statului, familia asta a plecat. Am auzit că s-au întors, dar nu știu dacă și-au luat copilul înapoi. Familia asta era una tare avană după bani, poate vor să pleace din nou, așa că nu cred să își fi luat ei copilul de acolo.

Valentina, 37 ani. *Sînt sigură că locul unui copil este alături de familia lui. Sînt cîteodată motive că nu ai posibilitate să îți crești de una singură copilul, este poate motivul pentru care unii copii ajung în casele de copii. Există momente în viață cînd ai posibilitate să planifici ziua de mîine. Dacă ești sărac lipsit pămîntului nu te apuci să faci foarte mulți copii, riști să nu poți avea destule resurse financiare pentru a-i crește lingă tine. Este desigur ca bine ca statul să poată planifica cheltuielile pe care le are de făcut pentru casele de copii, dar dacă lumea devine din ce în ce mai săracă iar a crește un copil devine din ce în ce mai greu, cum mai poți să planifici ceva?*

Victor, 29 de ani.

Am auzit la radio că România a avut mari probleme în drumul lor spre Uniunea Europeană chiar la această problemă. Se spunea chiar că există pericolul ca să nu fie primiți în Uniune dacă acești copii care se află în casele de copii nu vor avea condiții mai bune de viață și dacă numărul lor nu va fi redus. Este foarte clar că și Moldova trebuie să aplice aceste politici europene de îngrijire a copiilor orfani dacă vrem ca adevărat să ne îndreptăm spre Europa.

Oxana, 36 de ani

Am crezut că numărul copiilor aflați în casele de copii este mai mic decît cel care mi l-ați spus. Această cifră, de peste 12 mii de copii, este una mare. Oare chiar atît de mulți orfani să existe în țara noastră?

COLȚUL EXPERTULUI

**Jon Sparks,
expert Every Child,
Marea Britanie**

Prioritatea absolută – interesul superior al copilului

Sînt o serie de experiențe britanice care pot fi aplicate cu succes în Moldova. În cariera mea am fost implicat în dezvoltarea serviciilor de asistență parentală profesionistă, de sprijin familial, adopție și altele. Și observ acum, după implementarea acestor servicii, că acești copii în dificultate se simt mai bine în cadrul familiei, în cadrul comunității. Totodată, menționăm că acest proces de reformă a serviciilor oferite copiilor este unul de lungă durată care necesită multă muncă, multă voință. Este o schimbare de mentalitate pentru toți cei implicați, o schimbare de mentalitate la nivel ministerial și politic. Mai este nevoie de angajament și energie de la persoanele care lucrează cu copiii. Este nevoie de un sprijin politic care le-ar permite persoanelor implicate în domeniul asistenței sociale pentru copii să promoveze reforma. Faptul că Republica Moldova a semnat planul de acțiuni cu Uniunea Europeană care prevede o serie de recomandări în domeniul protecției sociale a copilului aflat în dificultate, ar însemna o apropiere a politicilor sociale moldovenești de cele europene. Chiar dacă există diferențe culturale și economice și istorice, prioritate oricum, rămîne interesul superior al copilului. Cel mai bun semn pe care Moldova îl poate da Europei îl reprezintă faptele concrete pe care țara Dvs. le face. Poate nu veți face la fel ca în Marea Britanie, pentru că fiecare țară își are specificul și posibilitățile ei, dar atît timp cît interesul copilului în dificultate va fi pus în prim plan, va fi și o recunoaștere a aspirațiilor europene din partea Dvs. Primul pas pe care trebuie să-l facă autoritățile Moldovei este să pornească de la principiul că familia este cel mai potrivit mediu de dezvoltare a unui copil. Și dacă acest lucru nu e posibil, atunci el trebuie să beneficieze de îngrijirea unei familii. Al doilea pas vorbește despre reforma instituțiilor rezidențiale din Moldova, iar autoritățile statale ierarhic superioare acestor școli internat trebuie să fie conștiente de necesitatea reducerii numărului de copii din instituții.

TREI deficiențe ale sistemului instituțional

Percepții asupra problemelor instituțiilor menite să protejeze copii aflați în dificultate

Fragment din cercetarea “Instituționalizarea copiilor din Republica Moldova și lternativele ei, realizată de IMASinc

În activitatea pe care o desfășoară instituțiile moldovene create pentru protejarea copiilor aflați în dificultate se întâlnesc o serie de probleme care lovesc frecvent în exercitarea funcțiilor pentru care au fost create aceste instituții. Adeseori soluționarea problemelor apărute țin de implicarea mai multor organizații din acest domeniu. Putem distinge trei mari categorii de probleme care există în sistemul instituțional de protecție a copilului aflat în dificultate, probleme care împiedică protejarea copiilor – lipsa mijloacelor financiare pentru exercitarea funcțiilor conform situațiilor apărute, lipsa specialiștilor în domeniu, legislația în domeniu care nu este adaptată conform diverselor cazuri care au loc, legislație adeseori imperfectă și care încurajează târăgănarea în adoptarea unei decizii rapide și corecte după cum cere situația în care se află copilul aflat în dificultate.

Problema lipsei specialiștilor în domeniul ocrotirii copilului aflat în dificultate este vădită în toate tipurile de instituții care lucrează pentru copii și cu aceștia : asistență socială, secții de minori și moravuri, direcțiile de învățământ. “O persoană sau două nu fac față rezolvării tuturor problemelor cu care se confruntă familiile și copiii aflați în situație de risc”(Bălți, asistentă socială) “Asistenții sociali din întregul raion nu au studii speciale, cadrele vechi care lucrează în sistemul de asistență socială nu au absolvit facultăți specializate, chiar dacă există persoane mai tinere care au absolvit asemenea instituții, nu avem dreptul moral sau juridic de a-i elibera din funcție pentru a angaja o persoană calificată,ar trebui să efectuăm o reciclare a lucrătorilor sociali.” (Cahul, asistentă socială)

Problema lipsei mijloacelor financiare este cea mai acută, dacă lipsesc aceste mijloace, lipsesc și încăperile amenajate adecvat pentru exercitarea funcțiilor, nu există nici încălzire pe timp de iarnă, nici

transport, nu există nici acordarea ajutoarelor pentru categoriile de copii cu probleme și necesități urgente. “Cea mai gravă problemă este lipsa ajutoarelor financiare de care au nevoie copii”(Bălți, direcția educație)

Faptul că legislația din domeniul protecției copilului este imperfectă face ca uneori să nu poată fi soluționate problemele în

favoarea copilului din cauză că “nu e legitim”. “Cerințele drastice necesare pentru perfectarea actelor de identitate a unui copil duc la aceea că avem copii care ajung la vârsta de 10 –12 ani și nu au acte de identitate, fără un asemenea act un copil nu poate primi ajutorul social.”(Cahul, domeniul medicinei)

Substanța umană și suportul financiar

Pentru a reduce cazurile de abandon al copiilor în Republica Moldova și de plasare a lor în instituțiile rezidențiale este necesar de a legaliza serviciile de alternativă și de a ajusta cadrul normativ care să permită atragerea ONG-urilor în procesul de prevenire a instituționalizării, consideră Jon Barrett, managerul proiectului TACIS “Consolidarea capacităților în reforma politicilor sociale” finanțat de Uniunea Europeană. Jon Barrett a subliniat săptămîna trecută, în cadrul unui seminar la această temă că acțiuni de prevenire a plasării copiilor în instituțiile rezidențiale se implementează cu succes în raionul Orhei. În particular pe parcursul anului trecut, 45 de familii au beneficiat de suport financiar de 200-600 de lei în decurs de trei pînă la șase luni, fapt care a contribuit la reintegrarea familială în familii a 122 de copii. Pentru anul curent este prevăzută extinderea ariei de activitate a proiectului în raioanele Cahul și Ungheni. De asemenea, se preconizează, în colaborare cu autoritățile locale crearea unor structuri raionale de protecție a drepturilor copiilor aflați în dificultate.

Cine are grijă de copii țării ?

Potrivit ultimului Raport Național al Dezvoltării Umane, raport care reflectă procesele de dezvoltare a țării noastre, sistemul instituțional moldovean, care educă și întreține copii aflați în situații dificile este pus în situația de a avea trei organe ierarhic superioare – Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației

Ministerului Educației îi revin de administrat 62 de școli internat în care studiază și sînt îngrijiți 12 600 de copii. Ministerul Educației este responsabil de școlile internat pentru copii orfani, pentru copii cu boli cronice și cu diverse anomalii în dezvoltarea fizică și psihică precum și copii abandonati.Obiectivele instituțiilor care se află în subordinea instituțiilor administrate de Ministerul Educației sînt asigurarea unor condiții optime de trai, educație și tratament pentru copii dar și protejarea vieții și sănătății acestora. O analiză critică a sistemului instituțional de ocrotire a copilului aflat în situație de risc ne arată că Republica Moldova nu dispune de alte mecanisme funcționale pentru a ajuta copiii dezavantajați. Singura măsură de protecție a copiilor

aflați în dificultate este instituționalizarea. Conform datelor statistice doar 35 % din copiii instituționalizați beneficiază de asistență medicală specială și doar 29% beneficiază de asistență pedagogică. Mijloacele financiare alocate sistemului instituțional de ocrotire a copiilor aflați în dificultate, acoperă numai 35% din necesități fiind utilizate în primul rînd la procurarea produselor alimentare, a îmbrăcăminte și pentru serviciile comunale. Condițiile de trai ale copiilor instituționalizați sînt grele acest lucru datorîndu-se insuficienței mijloacelor financiare și a folosirii lor inadecvate. Mijloacele financiare alocate acoperă doar 55 % din necesități fiind utilizate pentru procurarea produselor alimentare, a îmbrăcăminte și pentru serviciile comunale.

Grupul de dezvoltare profesională din cadrul proiectului “Consolidarea capacităților în reforma politicilor sociale”, implementat de Consorțiuul EveryChild împreună cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale au efectuat în perioada 14 martie – 19 martie, o vizită de studii în Marea Britanie. Reprezentanți ai Ministerului Educației, ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ai patru instituții superioare de învățămînt în care se pregătesc asistenți sociali, au studiat modalitățile de funcționare a sistemului englez de pregătire a asistenților sociali.

Schimb de experiență: Moldova - Marea Britanie

Motivația principală a vizitei de lucru în Marea Britanie a fost consolidarea pregătirii practice a asistenților sociali din Republica Moldova și a unificării curriculumurilor universitare în facultățile de științe sociale. Grupul de lucru a făcut cunoștință cu o serie de servicii destinate familiei și copilului în dificultate care se implementează cu succes în Marea Britanie, este vorba de serviciile de asistenți parentali profesioniști, serviciile sociale integrate din școlile de cultură generală și serviciile de justiție restaurativă (alternanță la detenția juvenilă).

Svetlana Rîjîcov, expert în instruire și dezvoltare profesională consideră că observațiile la fața locului pe care specialiștii moldoveni din domeniul asistenței sociale le-au avut văzînd cum funcționează serviciile alternative de protecție a copilului vor face mai ușoară implementarea acestora în țara noastră. “Un sistem alternativ de protecție al copilului aflat în dificultate trebuie să fie văzut în activitate. Doar odată văzut la lucru putem observa economiile de timp și financiare pe care le oferă societății alternativa la instituționalizare”, a declarat Svetlana Rîjîcov.

Reprezentanții universităților care pregătesc asistenți sociali s-au convins

că serviciile de asistență socială trebuie dezvoltate în spiritul construirii unui spațiu de securitate socială în țara noastră. Acest lucru este necesar deoarece majoritatea cetățenilor nu se simt protejați de politicile sociale exsistente iar statul

nu cunoaște care sînt prioritățile în stabilirea cadrului de securitate socială. Practicile pozitive observate la lucru în Marea Britanie reprezintă o motivație în plus pentru a încerca implementarea acestora în țara noastră. “Bineînțeles că fiecare comunitate are propriile

priorități. A replica mecanic o serie de servicii sociale care funcționează perfect în Anglia, nu reprezintă o garanție de soluționare a problemelor cu care se confruntă cetățeanul moldovean. Serviciile care au fost observate în această vizită

de lucru vor fi analizate și adaptate cerințelor caracteristice țării noastre”, a concluzionat Svetlana Rîjîcov. Trebuie să adăug că sub auspiciile proiectului, asemenea vizite de lucru se vor mai desfășura, experții din domeniul serviciilor sociale oferite copilului în dificultate urmînd a vizita România, țară în care se aplică cu succes serviciile de alternativă și care după ce a adaptat serviciile oferite copiilor în dificultate la standardele occidentale a primit undă verde pentru integrarea în marea comunitate a statelor europene. În cadrul acestei vizite lucrătorii sociali vor avea posibilitatea să vadă serviciile alternative din județul Bacău, România.

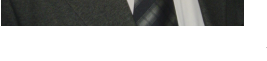

În perioada 18–19 februarie curent la Cahul s-a desfășurat o conferință regională cu tema “Practici pozitive în dezvoltarea sistemului de îngrijire a copilului și familiei în dificultate”. La conferință au participat specialiști care activează în domeniul protecției sociale a copilului din structurile centrale și locale ale statului, experți din societatea civilă, precum și experți internaționali în domeniu. Scopul întrunirii este acela de identificare de către specialiștii care activează în domeniul protecției copilului în dificultate a unor soluții viabile pentru elaborarea și implementarea unor programe naționale prin care să fie respectate drepturile și interesele copilului în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și a standardelor europene în domeniu. E de remarcat că actualmente în țara noastră există doar o singură soluție de protecție a copiilor în dificultate și anume plasarea lor în internate. Serviciile alternative sînt considerate de către specialiștii în domeniu mai eficiente dar lipsa cadrului legislativ complică dezvoltarea acestor servicii la scară națională.

Încercările schimbării

Vasile PASCARU,
vicepreședintele raionului
Ungheni

Se încearcă de fapt să se producă schimbarea, vechiul cu noul. Dar schimbarea vechiului cu noul, nu este nimic altceva decât o revoluție. Vedeți câtă rezistență opune vechiul. Lucrurile vechi sînt cunoscute, sînt comode, ne-am obișnuit de o viață cu ele. Noul sperie. Noul este întotdeauna primit mult mai greu de către societate. Ceea ce este bine de știut este faptul că nimeni nu va închide miine instituțiile rezidențiale de protecție a copiilor în dificultate, însă ar fi foarte bine dacă cei care patronează instituțiile rezidențiale din țara noastră, și mă refer aici la cele trei ministere care au în subordinea lor casele de copii din țara noastră, ar trece să facă o evaluare calitativă a tuturor copiilor aflați în aceste instituții. Pentru a se cunoaște mai clar dacă un copil este cu adevărat în dificultate sau dimpotrivă, mai-căsa a lăsat la poarta casei un BMW adus din Italia. Pentru că mai există și copii care au părinți vii, iar

Petru BURLACU,
Vicepreședintele
Consiliului raional,
Cahul

Dacă școlile internat care se află pe teritoriul raionului Cahul s-ar fi aflat în subordinea autorităților publice locale eu va asigur ca mai mult de jumătate erau închise. Pentru că atunci când ești pus în situația sa găsești sursele financiare pentru întreținerea unei sau altei instituții îți poi întrebarea cit este ea de necesară, pe cât de mult satisface necesitățile actuale și care ar fi mecanismele alternative pentru soluționarea problemelor, în cazul nostru a copiilor și familiilor aflate în dificultate.

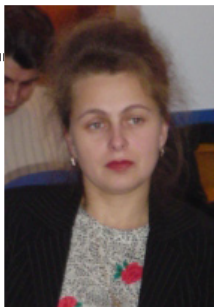
Eu consider că responsabilizarea comunității prin mecanismele, pîrghiile financiare este una esențială pentru reorganizarea sistemului de protecție a copilului din republică.

Mai mult decît atît vreau să vă spun că eu personal sunt absolvent al unei şcoli internat. Dar condiţiile care erau pe vremea cînd eu mi-am făcut studiile prin anii 80 şi cele de acum este mare diferenţă să nu zic cer şi pămînt.

Cheamă viitorul

Reformele trebuie făcute treptat

***Tatiana TINTIUC,
Ministerul Educatiei***

Sistemul rezidențial de îngrijire a copiilor aflați în dificultate trebuie desigur să fie reformat. Dar acest sistem are nevoie de o reformare treptată. Dacă țările occidentale promovau reforma în domeniul politicilor sociale destinate copiilor în dificultate încă din anii 70, aceste schimbări au început în țara noastră abia în ultimul timp. Trebuie să declar că poziția oficială a Ministerului Educației este aceea că, nu sîntem pregătiți să închidem școlile internat care se află în subordinea noastră pentru a începe să aplicăm metodele alternative de protecție a copilului, metode care încă nu sînt bine cunoscute în țara noastră. Chiar dacă există anumite rezultate benefice în aplicarea serviciilor alternative de protecție a copilului aflat în dificultate Ministerul Educației nu poate în acest moment porni pe această cale. Mulți lucrători din cadrul sistemului rezidențial afirmă că mulți dintre copii care au beneficiat pentru o perioadă de servicii alternative instituționalizării se întorc în cele din urmă în școala internat. Serviciile alternative de protecție a copilului aflat în dificultate s-au dezvoltat în țările europene pe o durată suficient de lungă în timp pentru a ajunge la succesul pe care îl au astăzi, saltul acesta, țara noastră nu îl poate face în doi-trei ani. Reformele din domeniul ocrotirii copilului în dificultate trebuiesc făcute bine gîndit ca niște oameni de stat ce sîntem și care știm cel mai bine ce trebuie să facem..

acasă!

dificultăți majore în implementarea politicilor de protecție a acestor copii. Proiectul “consolidarea capacităților în reforma politici sociale” finanțat de Uniunea Europeană vine să susțină eforturile Guvernului moldovean în reorganizarea sistemului actual de protecție a copilului, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului și a standardelor europene în domeniu. Programul este implementat cu succes la Orhei ca primă zonă pilot și va fi replicat la Cahul și Ungheni. Succesul în implementarea acestui proiect va constitui un factor important în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Pentru 12 mii de copii, mamă și tată le este internatul

Stan LIPCANU, “Săptămîna”

În ultima perioadă, opinia publică din Moldova a fost cuprinsă de euforia electorală. Cu toate acestea, pe ordinea de zi a societății noastre au figurat și problemele de zi cu zi, poate mult mai importante decât zînzania dintre doi sau trei concurenți în scrutin. Probabil, deja se cunoaște că în Moldova este pe cale de implementare un proiect ambițios care ține în vizor ceea ce avem mai prețios, viitorul copiilor noștri, deci viitorul electorat. Ideea, banii și logistica proiectului în cauză nu sînt propuse de Uniunea Europeană. Dar trebuie să înțelegem că este doar un capital inițial. Mai încolo, singuri va trebui să gestionăm capacitățile. Este vorba despre cei 12 mii de copii instituționalizați, 90 % dintre care au părinți bine – mersi, dar care din diferite motive nu își exercită obligațiunile de mamă și de tată. Mamă și tată le este internatul.

N-ar trebui să fie așa, pentru că în mod normal, e altfel. Un om, mai ales cînd acesta nu a atins majoratul, este fericit doar în familie. Bună, rea, dar familie să fie. De aici pornesc toate celelalte – sănătatea, deprinderile de viață, caracterul și aptitudinile. Ușor de zis, greu de făcut. Acesta a fost subiectele dezbaterilor de la Cahul. Vicepreședintele raionului Ungheni, Vasile Pascaru, prezent la aceste dezbateri a afirmat că proiectul Uniunii Europene nu este altceva decît o încercare de a trece de la vechi la nou. De regulă acest salt se face dureros și este considerat o revoluție, mai degrabă una de mentalitate. De aceea societatea trebuie să fie permanent informată. Nimeni nu este aruncat în stradă, nimeni nu vrea să aplice bisturiul. Într-un fel sau altul, are dreptate și Tatiana Tintuc, reprezentantul Ministerului Educației, care spunea că nu putem peste noapte lichida instituțiile rezidențiale. Numai că reproșul dumneaei este fără temeii. Din cîte s-au menționat la diferite întruniri organizate de fruntașii proiectului, și aici trebuie să menționăm că acest proiect este și opera Ministerului Muncii și Protecției Sociale, instituție care depune eforturi susținute pentru a mișca lucrurile în direcția unei adevărate reforme în sistemul de protecție a mediului.

copilului aflat în dificultate și nu a mimării unei reforme, nimeni nu îi propune doamnei Tintuc să lichezide ceva în regim de urgență. Este vorba că vine vreme când trebuie demarat un alt sistem. Vrea sau nu vrea Ministerul Educației, reforma socială în domeniul protecției copilului aflat în dificultate va fi aplicată și la noi, mai ales că lucrul acesta este punctat în

Părerile specialiștilor

Copiii de pînă la 12 ani, dar mai ales cei de vîrstă pînă la șapte ani trebuie să rămînă în familie, în cazul în care aceasta nu pune în pericol sănătatea lor sau să fie plasați într-un serviciu de protecție de tip familie. În cazul plasamentului copiilor în îngrijirea statului durata afliării lor într-o instituție de îngrijire trebuie să fie cît mai scurtă. Ulterior, acești copii trebuie să fie reintegrați în familia lor biologică sau extinsă cu respectarea tuturor procedurilor de evaluare a mediului familial și monitorizarea permanentă a situației.

Părerile specialiștilor

recomandat de Bruxelles. Ca să nu greșim ceva cităm, negru pe alb din acest document care depășește interesul corporativ al Ministerului Educației. La capitolul 2.3 “Reforma și dezvoltarea social-economică” se menționează următoarele : “Reorientarea cheltuielilor publice în vederea reducerii substanțiale a sărăciei în

rîndurile copiilor și majorarea ratei de școlarizare primară, dezvoltarea măsurilor de protecție a copiilor bazate pe principiul comunității, în special în localitățile rurale, în colaborare cu autoritățile publice locale”. Este exact ceea ce scrie și în strategia Proiectului “Consolidarea Capacităților în Reforma Politicilor Sociale”, numai că se operează cu noțiuni și adrese concrete. Integrarea europeană nu este numai o declarație de dragoste față de structurile europene, ci un volum de lucru, un capitol important fiind copilul țării, aflat în dificultate. România, de exemplu a fost pusă în fața faptului. România a făcut pașii concreți în domeniul politicilor de ocrotire a copiilor aflați în dificultate și urmează să culegă roadele în 2007. Noi mai pendulăm între interesele ministeriale. Esențial nu este să lichidăm ceva. Important este, spun experții ca pe viitor să reducem la maximum cota plasării copiilor în instituțiile rezidențiale. Măcar din simplul motiv că acolo un copil trăiește cu 23 de lei zilnic. Cine trebuie să decidă plasarea copilului în instituție? Este întrebarea abordată de Veronica Midari, consultant național al proiectului. Desigur Ministerul Educației, dar se impune și implicarea primăriilor, a consilierilor raionale, care cunosc mai bine soarta fiecărui copil în parte. Anul acesta va fi unul de cotitură, ori facem reformă în vederea problemei copilului în dificultate, ori vom avea probleme cu intratul în Europa.